

System Kontroli Wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Andrespolu

ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPOŁDZIELCZYM W ANDRESPOLU

§1.

1. Stosownie do postanowień obowiązującej ustawy Prawo bankowe, w Banku funkcjonuje system zarządzania, w którego skład wchodzi system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.
2. System kontroli wewnętrznej jest oparty na strukturze organizacyjnej i obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku. System kontroli wewnętrznej jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w funkcjonowanie Banku jako całości, co oznacza nierozzerwalność funkcji kontrolnych z bieżącą działalnością Banku.

§2.

1. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§3.

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyróżnia się:
 - 1) funkcję kontroli, której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w tym dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, obejmująca wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku,
 - 2) komórka ds. zgodności – której obowiązkiem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie, w Banku Spółdzielczym w Andrespolu rolę komórki ds. zgodności pełni Stanowisko zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej,
 - 3) niezależny audyt wewnętrzny – którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.
2. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, zorganizowane są na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii. W Banku funkcje te pełnią jednostki/komórki organizacyjne umiejscowione w głównej mierze w Pionie Handlowym i Pionie Finansowo-Księgowym
 - 2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne w Pionie Organizacji i Zarządzania z wyjątkiem Zespołu organizacyjno-administracyjnego i marketingu.
 - 3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, który w Banku jest realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Spółdzielnia).
3. Na funkcję kontroli składają się:
- 1) mechanizmy kontrolne wbudowane w procesy funkcjonujące w Banku,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
4. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w art. 9c ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, z procesami w działalności banku, które przez bank zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.
5. W Banku zapewnia się realizację celów systemu kontroli wewnętrznej poprzez funkcjonowanie mechanizmów kontrolnych, dostosowanych do specyfiki danego obszaru działalności Banku, przebiegu i stopnia złożoności procesów, występującego ryzyka oraz skali i istotności nieprawidłowości, efektywności systemów informatycznych wspomagających procesy, dostępności zasobów ludzkich i sprawowanego nadzoru.
6. Przy uwzględnieniu uwarunkowań określonych w ust. 2 projektowane są i wdrażane mechanizmy kontrolne:
- 1) spełniające rolę prewencyjną, detekcyjną i korekcyjną;
 - 2) automatyczne, półautomatyczne i manualne;

- 3) kluczowe, tj. o podstawowym znaczeniu dla osiągnięcia danego celu systemu kontroli wewnętrznej, mające istotny wpływ na poprawność i bezpieczeństwo przebiegu procesu oraz mechanizmy uzupełniające.
7. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, wpisane w procesy funkcjonujące w Banku, w szczególności w procesy istotne, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą (w ramach tej samej linii) i pionową (pierwszej linii przez drugą linię) oraz testowanie poziome i pionowe.
8. Weryfikacja jest dokonywana w sposób ciągły przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach procesów.
9. Testowanie jest przeprowadzane w przypadku zakończonych czynności na wybranej próbie testowej.
10. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania poziomego poprzez jednoznaczne rozdzielanie zadań wśród pracowników (stosowanie oraz monitorowanie mechanizmów) oraz niezależność monitorowania pionowego poprzez wyodrębnienie linii obrony.
11. Wyniki monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w tym testowania pionowego oraz informacje o statusie realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących są okresowo raportowane do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku i Komitetu Audytu.
12. Zasady niezależnego monitorowania mechanizmów kontrolnych, ich rodzaj, zakres oraz przypisanie zadań do poszczególnych jednostek/komórek organizacyjnych, a także zasady raportowania o wynikach testowania są określone w Regulaminie kontroli wewnętrznej.

§4.

1. Funkcjonujące w ramach drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej Stanowisko zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej posiada zagwarantowaną niezależność, poprzez jego usytuowanie w strukturze organizacyjnej, w Pionie Organizacji i Zarządzania, w bezpośredniej podległości Prezesowi Zarządu Banku.
2. Do podstawowych zadań Stanowiska zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej w ramach systemu zarządzania należy:
 - 1) w ramach funkcji kontroli - zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych;
 - 2) zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym identyfikowanie, ocena, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie o ryzyku braku zgodności z przepisami prawa.
 - 3) w ramach drugiej linii obrony przeprowadzanie testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w zakresie zapewniania zgodności,
 - 4) w ramach drugiej linii obrony przeprowadzanie testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych zapewniających realizację celów systemu kontroli wewnętrznej w obszarach, w których identyfikowany jest brak niezależnego testowania pionowego realizowanego przez inne komórki organizacyjne,
 - 5) administrowanie i aktualizacja informacji w matrycy funkcji kontroli,
 - 6) opracowywanie i raportowanie wyników testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku,
 - 7) monitorowanie podejmowanych działań naprawczych na bazie identyfikowanych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmach kontrolnych,

- 8) przeprowadzanie kontroli w Banku.

§5.

1. Stanowisko zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej w okresach ustalonych w Regulaminie kontroli wewnętrznej przedkłada sprawozdania z działalności kontrolnej Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku oraz Komitetowi Audytu.
2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust.1 zawiera:
 - 1) informacje o komórkach i podmiotach realizujących zadania audytu i kontroli wewnętrznej,
 - 2) podstawę działania kontroli wewnętrznej,
 - 3) zakres zadań realizowanych przez Stanowisko zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej,
 - 4) zakres tematyczny audytów i kontroli przeprowadzonych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony BPS, Stanowisko zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej, bank zrzeczający oraz inne podmioty, którym zlecono przeprowadzenie badań,
 - 5) zakres i przedmiot testowania poziomego i pionowego,
 - 6) ustalenia kontrolne w odniesieniu do poszczególnych obszarów oraz ogólna ocena mechanizmów kontrolnych w Banku,
 - 7) informacje, o których mowa w §7 ust 3,
 - 8) stopień wykonania zaleceń pokontrolnych,
 - 9) stopień wykonania przyjętych planów kontroli i działań kontrolnych w matrycy funkcji kontroli ,
 - 10) inne informacje wskazane przez Zarząd.

§6.

1. Nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej Banku sprawuje Rada Nadzorcza.
2. Rada Nadzorcza w ramach sprawowania funkcji nadzoru nad systemem kontroli wewnętrznej:
 - 1) zatwierdza strukturę organizacyjną oraz regulamin organizacyjny,
 - 2) zatwierdza strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
 - 3) zatwierdza zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, obejmujące w szczególności Regulamin kontroli wewnętrznej,
 - 4) akceptuje plany kontroli wewnętrznej instytucjonalnej,
 - 5) akceptuje plany testowania na podstawie matrycy funkcji kontroli,
 - 6) co najmniej raz w roku ocenia adekwatność i skuteczność funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym poszczególnych jego elementów.
3. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych oraz na wszystkich stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.

4. Raz w roku Zarząd Banku informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 3.
5. Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację strategii i polityk oraz przepisów wewnętrznych w zakresie systemu kontroli wewnętrznej, określających w szczególności podział obowiązków oraz zasady współpracy jednostek i komórek organizacyjnych,
 - 2) zatwierdza zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, obejmujące w szczególności Regulamin kontroli wewnętrznej,
 - 3) zatwierdza plany kontroli wewnętrznej instytucjonalnej,
 - 4) zatwierdza plany testowania na podstawie matrycy funkcji kontroli,
 - 5) podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej,
 - 6) podejmuje działania w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez system kontroli wewnętrznej, w tym:
 - a. wydaje zalecenia pokontrolne,
 - b. podejmuje środki naprawcze,
 - c. podejmuje środki dyscyplinujące.
6. Prezes Zarządu Banku odpowiada za zapewnienie funkcjonowania skutecznych systemów kontrolnych.
7. Na Wiceprezesach Zarządu Banku spoczywa odpowiedzialność za zapewnienie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i testowania w podległych im pionach.
8. Do kompetencji Komitetu Audytu (powołanego spośród członków Rady Nadzorczej), w zakresie działania systemu kontroli wewnętrznej, należy:
 - 1) bieżące monitorowanie systemu,
 - 2) opiniowanie na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny systemu kontroli wewnętrznej,
 - 3) analiza raportów przekazywanych przez Stanowisko zapewnienia zgodności i kontroli wewnętrznej.
 - 4) ocena procesu zarządzania ryzykiem dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej.
9. Kierownicy działów i oddziałów Banku w ramach nadzoru kierowniczego odpowiadają za prawidłowe działanie kontroli wewnętrznej w podległych jednostkach i komórkach organizacyjnych.
10. Rezultaty badań przeprowadzonych przez audyt wewnętrzny, biegłych rewidentów oraz komórkę kontroli wewnętrznej instytucjonalnej są uwzględniane przez Zarząd Banku przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem.

§7.

1. Mechanizmy i procedury kontroli wewnętrznej podlegają okresowej weryfikacji oraz przeglądowi i ocenie w ramach audytu wewnętrznego.

2. Przegląd i weryfikacja procedur i mechanizmów kontrolnych są także przeprowadzane niezależnie przez inne komórki organizacyjne Banku w ramach przeglądu i weryfikacji wewnętrznych regulacji operacyjnych jak również dotyczących zarządzania ryzykiem Banku.
3. Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o przyjęte kryteria. Do kryteriów tych należą przede wszystkim:
 - 1) ocena realizacji zatwierdzonych celów strategicznych,
 - 2) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym minimalnych poziomów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
 - 3) ocena zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
 - 4) wyniki kontroli/przeglądów/audytów Spółdzielni i audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne Banku,
 - 5) ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
 - 6) trend w ilościach skarg Klientów do UKNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
 - 7) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
 - 8) przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.

§8.

1. Niezależny audyt wewnętrzny, o którym mowa w art. 9c ust. 2 pkt 3 ustawy Prawo bankowe jest w Banku sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, za pośrednictwem komórki audytu wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony, której zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.
2. Ocena, o której mowa w ust. 1 uwzględnia skuteczność i adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony.
3. Audyt wewnętrzny jest prowadzony na podstawie „Regulaminu Audytu Wewnętrznego w Systemie Ochrony”, stanowiącego Załącznik nr 4 do Umowy Systemu Ochrony.
4. Szczegółowy sposób prowadzenia audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony określa Umowa Systemu Ochrony, a w szczególności „Zasady audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS”, stanowiące Załącznik nr 11 do Umowy Systemu Ochrony.

Prezentowany Opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Andrespolu stanowiący wyciąg z Regulaminu Kontroli Wewnętrznej Banku jest udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7).